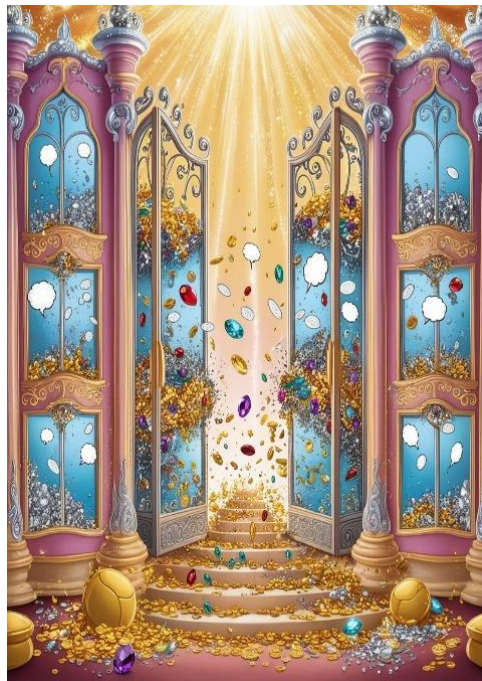

ספרות/ החינוך העצמאי

סכנה – כאן טובעים

טביעה בתוך "פייק ניוז", הצפה של גלים סוערים מלאי ידיעות חדשותיות בכל כלי התקשורת היוצרות בלבול, אובדן דרך ומערבולת ערכית קשה לחילוף.

מאת מרים יריב

ברוכים הבאים לשעת אחר צהריים סתויות בישוב "קדימה" שבאיזור השפלה, אני מצויד במצלמה המשוכללת שלי הקולטת מראה וקול ואפילו יש לה עינית רגישה לשפת הגוף.

דקלה בת הארבע נכנסת הביתה ומספרת לאמא בנשימה טרופה היה נחש בגן !!

אמא נדרכת: "באמת? ומה עשתה הגננת זהבה?"

"היא גם ראתה אותו, היא אפילו אמרה שזה נחש. היא אפילו חיבקה אותי כי אני בכיתי..."

עכשיו אמא ממש נבהלת ומרימה טלפון לגננת.

והגננת? צוחקת וצוחקת, "פשוט סיפרתי על הנחש ועץ הדעת וכל זה והדגמתי אותו בחבל".

ובבית ממול יושב בני המסור מול אימו הקשישה המתקשה לראות ומעדכן אותה בנעשה בעולם.

את יודעת הוא (הרוח הזו, תנועתיות) מלהט? אבי הבן הגדול של יורם זה שעובד בחברת חשמל?

מה קרה לו?

הוא חולה, חולה מאד, מאושפז במצב קשה..

אתה בטוח?

כן, כל השכונה מדברת על זה.

אבל דבורה אמא שלו, הייתה כאן אתמול לעזור לי קצת כמו כל שבוע, הצדיקה הזאת לא מפספסת אף שבוע אפילו שהבן שלה חולה...?? כל כך עצוב, לא מגיע לה כזה אסון נחנקת הקשישה מדמעות.

יוסי נרתע, פורש הצידה ומנסה ליצור קשר עם חברים, שם נודע לו שזה (הונאה, הצלחתי להגיע ולבקר את עצמי) "פייק" טהור, ואבי הבן של יורם מחברת

חשמל...] לא קשור לסיפור... ניר צבעוני שעף עם הרוח הוא מודה בכלימה (הרוח הזו, נירות צבעוניים).

עכשיו אני מנסה לסדר את המילים שלי, איך מסבירים לאמא שנפלה כאן טעות?

ואז המצלמה שלי מתחילה לחייך.

סוחבת אותי מרחוב לרחוב משכונה לשכונה ומוכיחה לי כמה שטחי העולם ורדוד.

אז אני מרגיש כמו הבחור ההוא מלונדון, שחשב שהוא הידען והעיוור שממולו פט- לא מבין דבר (מהו כחול, פט הסומא מאלף לקחים את הנער)...

ולתדהמתו הוכיח לו פט כי הוא רואה מבפנים "אני איני חסר דבר! ! "אני יכול להרגיש ולמשש ולחוש... יותר מכם הפקחים", כך אמר.

והא צדק לכך אני מתרה בכס, צבע אדום !! היכנסו לחדר מוגן בחוץ תילי תילים של שקרים.

ראיון

נעים להכיר מבפנים.

ראיון עם אשת תקשורת

מאת מרים יריב

טליה - אשת תקשורת - כותבת בעיתונות חרדים ומוזמנת לפאנלים חינוכיים.

מרים - תלמידה במגמת כתיבה יצירתית וקופרייטר.

מרים - שלום טליה, הגעתי אלייך כי אני מרגישה אבודה (הונאה, "הצלחתי להגיע ולבקר את עצמי"), אהבתי כל כך את התחום בו בחרתי אבל, משהו לא מסתדר לי, משהו דוחף אותי לצדדים ולא נותן לי להתקדם.

טליה - כמה זמן את לומדת?

מרים - כמעט שנה.

טליה - בואי ננסה להגדיר את תחום התקשורת כשהתחלת ללמוד.

מרים - משהו נוצץ, מלא אוצרות של פנינים ואבני חן שיש לי יכולות לדלות ולשכך, ולמכור ולמכור ולגרוף מחמאות (ממלכת דמיון, טירת זהב פנינים ענבר).

טליה - מה היו פניני החן שלך?

מרים - מילים יפות, רעיונות מקוריים, דמיונות.

טליה - גם ידע? מידע מהימן, בדוק?

מרים - זה בעצם חומר הגלם ההתחלתי, אבל העיקר משך אותי לצבוע אותו ליפות אותו.

טליה - נו, וזה לא הצליח לך? אנשים לא אהבו? לא החמיאו לך?

מרים - דווקא כן, הייתי תמיד במקום הראשון, התבקשתי להקריא את היצירות שלי בפני כולם הריעו לי, דיברו אודותי.

טליה - אז מה חסר לך בעצם? אולי נחזור להגדרה איך היום את מגדירה את תחום התקשורת, לאחר שעסקת בו חודשים ארוכים?

מרים - היום? בגדול, אני עדיין נהנית הנאות זמניות מהתהודה וההערצה, אבל ברגעים נדירים של שקט אני מרגישה שחטאתי לאמת (הונאה, "ברגע נדיר של שקט"), שהתמונה הגדולה והיפה שיצרתי היא בעצם הונאה, היא רחוקה מגרעין האמת.

טליה - ולא יכולת ליפות את היצירה באמצעים אמיתיים, מבוקרים?

מרים - כדי להרשים לקחתי הרבה חיצוניות ורקדתי איתה במחול מסחרר ועיוור (הרוח הזו, הנירות מחוללים ב"מחול מסחרר ועיוור").

טליה - אני מרגישה שהגענו לנקודה, הכישרון אצלך, התובנה אצלך רוקני את דברי ההבל ומלאי בערכי אמת.

בהצלחה.

דבר העורך

העיתון לאנשים חושבים עוסק הפעם בבעיה המתעצמת בתקופה האחרונה - ה"פייק ניוז".

כדי לצלם את המצב מזוויות שונות, העליתי בכתבה הראשית אירועים מוקצנים, המעצימים את הנושא הנדון. פתחתי בסיפור ילדתי שמקור הפייק שלו הוא בעולם הדמיון והמשכתי בגילים בוגרים יותר. המשותף לשלושת האירועים הוא קלות בלתי נסבלת בשליפת אמירות בלתי בדוקות, המפגש עם התוצאות ההזויות מזויל ערך, מבייש.

נקודת המוצא לכתבה הראשית היא הסיפור "מהו כחול?" של ראלף ל. פיין, שם מתואר מפגש חזיתי בין שני גיבורים, האחד צעיר רענן ורואה בעיניו, והאחר ברנש מוזר ועיוור. בתחילת השיח ביניהם היה נראה כי הצעיר גובר בכל המדדים, הוא הרואה, הוא מסביר מהו צבע, מהו פרח, הוא מגלה קוצר רוח לחוסר ההבנה של הסומא. אך ברגעים אחדים שבהם פט הסומא נותר רגוע ומיושב, מתהפכת הקערה על פיה, פט מוכיח לצעיר היהיר כי הוא יודע לראות ריחות ורגשות, הוא רואה אמיתות פנימיות.

בכתבה המשנית הפגשתי את קוראי העיתון עם "מרכז העצבים" של הפייק ניוז – התקשורת, דרך ריאיון של אשת תקשורת ותיקה עם תלמידה. מתחילה עולה הקושי של האחרונה להתמודד עם הכלים ההכרחיים של ידיעות חדשותיות, וקופרייטרים - הגוזמאות, הייפוי החיצוני והריחוק מן האמת. כתבה זו נכתבה בזיקה לשירה של ה. תראל "הונאה", שבו מתוארת הונאה עצמית. גם בשיר "ממלכת דמיון" של ר. בת חיים עשיתי שימוש, שם מתוארת ממלכה שכולה לקוחה מעולם הדמיון והפואנטה מתארת את קריסתה.

בסיום הכתבה המשנית הועלו במעט הגורמים למשיכה אחרי ההיצע התקשורתי, ובדיאלוג סוכם כי מפתה מאוד לייפות ולצעצע את המילים גם אם אין להן קשר לאמת. עובדה המתוארת בשיר "הרוח הזו" של ה. תראל, שבו אחת האמירות החזקות והמתאימות לנושא היא "הרוח הזו אינה מדברת אינה מסבירה, היא רק שורקת ויורקת".

מקורות/טקסטים

עלי כותרת, יצירות ספרותיות בהתאם לתוכנית הלימודים, הוצאת אור מאיר, חיפה

ה. תראל, הונאה

ה. תראל, הרוח הזו

ר. בת חיים, ממלכת דמיון

ראלף א. פיין, מהו כחול